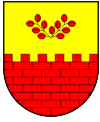

Alumni klub
Geografov
Univerze v
Ljubljani

Alumni klub geografov Univerze v Ljubljani

v sodelovanju z:

Občina Miren-Kostanjevica

Komisija za hidrogeografijo, Zveza geografov Slovenije

STROKOVNE ZASNOVE UREDITVE VODNEGA IN OBVODNEGA PROSTORA OB REKI VIPAVI NA OBMOČJU OBČINE MIREN-KOSTANJEVICA

Avtorji:

Mitja Bricelj, predsednik AGUL

Branko Pavlin

Janja Pečar

Simon Kušar

Andrej Draksler

V sodelovanju s člani AGUL in udeleženci delavnice »Vizija za Vipavo« v Mirnu 3. 7. 2015

Miren, 17. september 2015

VSEBINA

1. Uvod	3
2. Vizija, cilji, načela	5
3. Predlogi za večnamensko rabo Vipave in obvodnega prostora	6
3.1. Strateški predlogi	6
3.2. Predlogi za čezmejno in makroregionalno sodelovanje	6
3.3. Predlogi za prostorske ureditve na ravni občine	7
3.4. Predlogi za ureditve rečne struge in obrečnega prostora	7
3.5. Predlogi za ureditve širše obrečne pokrajine: pohodne in kolesarske poti ..	11
4. Vizija za Vipavo v luči evropskih makroregionalnih strategij in nacionalnega razvojnega načrtovanja	13
4.1. Evropske makroregionalne strategije	13
4.2. Slovenski regionalno-razvojni načrtovalski okvir	15
5. Viri	16
6. Priloge	17
Priloga 1: Vpetost območja ob reki Vipavi v varstvena, zavarovana in ogrožena območja	17
Priloga 2: Pregled Regionalnega razvojnega programa Severne Primorske (Goriške razvojne regije) 2014-2020 z vidika njegove možne vpetosti v projekt ureditve vodnega in obvodnega prostora reke Vipave	18

1. Uvod

Izgradnja čistilne naprave (ČN) Nova Gorica/Miren/Vrtojba, ki bo zaključena septembra 2015, je investicija desetletja, vredna 50 milijonov evrov. Zgrajena bo najsodobnejša čistilna naprava na območju Jadrana, ki bo zaznavno prispevala k izboljšanju ekološkega stanja Vipave, Soče in Jadranskega morja. Učinki izboljšanja ekološkega stanja vodnega okolja se morajo odraziti tudi v (pre)ureditvah rabe vodnega in obvodnega prostora Vipave, ki nudi nov razvojni potencial za razvoj rekreacije in turizma ter večnamensko rabo vodnih virov. Obenem je to izjemna priložnost tako za občino Miren-Kostanjevica, kot tudi za ostale občine na tem območju na obeh straneh meje, da »novo dimenzijo« vključijo v svoje razvojne aktivnosti v sedanjem večletnem finančnem okvirju (evropska finančna perspektiva 2014-2020).

Za nadaljnje izboljšanje in trajno ohranitev čiste Vipave je potrebno zagotoviti ustrezno upravljanje z odpadnimi komunalnimi vodami v celotnem porečju Vipave. Pri tem mora občina sodelovati z vsemi ostalimi občinami v porečju. Enako velja za zagotavljanje poplavne varnosti.

Razmeroma nov inštrument evropskega regionalnega razvojnega načrtovanja so t.i. Evropske makroregionalne strategije. Slovenija in z njo občina Miren-Kostanjevica sta vključeni v kar tri od štirih Evropskih makroregionalnih strategij, saj je Slovenija edina država v Evropski uniji, kjer se stikajo makroregije Alpe, Jadran in Podonavje. Prvič v zgodovini so za ta območja že izdelane oziroma so v izdelavi makroregionalne razvojne strategije, katerih cilj je izboljšati kakovost življenja ljudi. Slovenija ima priložnost, da sama določi prednostne vsebine in projekte, ki jih bo izvajala v okviru teh strategij in bodo v korist izboljšanju kakovosti življenja lokalnega prebivalstva.

Geografi, združeni v Alumni klub geografov Univerze v Ljubljani (AGUL), smo ob Dnevu Zemlje 2014 skupaj s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti organizirali posvet »Slovenija in Evropske makroregionalne strategije«. Posvet je bil namenjen zaposlenim v državni upravi in medijem, vendar je bil odziv razmeroma šibek. Eden izmed pomembnih zaključkov srečanja je bil, da si bomo geografi še naprej po najboljših močeh prizadevali izobraževati državljane in organizacije o novih možnostih, ki jih prinašajo Evropske makroregionalne strategije. Sklenili smo delovati na vseh ravneh za uveljavitev znanj o oblikovanju regionalnih razvojnih rešitev za izboljšanje kakovosti življenja v Sloveniji ter našem sosedstvu. Eden izmed tovrstnih konkretnih prispevkov je bila organizacija »Delavnice za pripravo Vizije za Vipavo«, ki je bila izvedena v Mirnu 3. julija 2015, in sicer s sodelovanjem Komisije za hidrogeografijo Zveze geografov Slovenije in občine Miren-Kostanjevica.

Pobudo za sodelovanje z občino Miren-Kostanjevica smo geografi podali marca 2015, ko smo Pri Šelu postavili tablico z označitvijo najvišjega stanja Vipave v občini Miren-Kostanjevica. Ob sodelovanju domačina geografa dr. Branka Pavlina ter na povabilo župana Mavricija Humarja, smo opravili kar nekaj terenskega dela v Mirnu (9. maja in 4. julija 2015) ter organizirali že omenjeno delavnico »Vizija za Vipavo«, ki je bila tudi zelo dobro obiskana. Skupaj s domačini smo identificirali glavne probleme in tudi nekaj predlogov za izboljšanje stanja ob Vipavi. Rezultat dosedanjskega dela je pričujoči dokument Strokovne zasnove ureditve vodnega in

obvodnega prostora ob reki Vipavi na območju občine Miren-Kostanjevica. Njegov namen je opozoriti na razvojne priložnosti, prebuditi zanimanje lokalnih prebivalcev zanje ter spodbuditi njihova nadaljnja razmišljanja o razvojnih možnostih vodnega in obvodnega prostora reke Vipave ter celotne občine. Dokument, ki je nastal na pobudo AGUL v sodelovanju s posamezniki in deležniki v občini Miren-Kostanjevica, prinaša predlog usmeritev za prihodnji razvoj tega območja. Strokovne zasnove niso končni dokument, ampak predvsem gradivo, ki naj bo spodbuda in podlaga za nadaljnja iskanja, strokovna raziskovanja in prizadevanja domačinov za vključitev reke Vipave v razvojni koncept občine in regije.

2. Vizija, cilji in načela

2.1. Vizija

- Vipava bo čista, vsem prosto dostopna in poplavno sonaravno urejena reka.
- Vipava bo s strani lokalnega prebivalstva ponovno cenjeni, zaželeni in redno uporabljeni del bivalnega okolja.
- Vse ureditve Vipave in obrečnega prostora bodo upoštevale načela in materiale za trajnostne rešitve.
- Vipava in ves obrečni prostor na odseku Miren-Bilje bo rekreacijska in turistična destinacija v sklopu širših povezav Jadran – Alpe – Podonavje.

2.2. Cilji razvoja

Temeljni cilj je izboljšati kakovost življenja v občini Miren-Kostanjevica, pomembnemu delu porečja Vipave, z ureditvami za:

1. zmanjšanje poplavne ogroženosti,
2. izboljšanje kakovosti vodnih virov,
3. povezavo obstoječih poti za izboljšano dostopnosti (kolesarske steze),
4. povečano rabo obnovljivih virov, vključno s pridelavo hrane.

Tako zasnovan razvoj temelji na dejavnem vključevanju prebivalcev pri načrtovanju, deloma izvedbi in predvsem dejavni uporabi novih ureditev. Gre za nove (oziroma pozabljene) oblike sodelovanja na lokalni ravni kar je ključno za trajnostno rabo naravnih virov in kakovostne ureditve. Tak pristop odpira priložnosti za nova delovna mesta v lokalnem okolju ter povečuje konkurenčnost regije, še posebej na področju kakovostnega turizma.

2.3. Načela za ureditev vodnega in obvodnega prostora ob reki Vipavi

- Vse načrtovalske aktivnosti se izvajajo s sodelovanjem in za prebivalce lokalne skupnosti. Ta naj bo zato redno obveščena o vseh postopkih in predlogih.
- Lokalne ureditve vselej umeščati, povezati v sosedske ter makroregionalne okvire.
- Načrtovanje ureditev naj upošteva možnosti za večnamenske rabe (ob)rečnega prostora, kot so turizem in rekreacija, hidroenergetska raba, kmetijstvo, varstvo pred erozijo in poplavami, vzdrževanje dobrega ekološkega stanja vode (prezračevanje vode). Ena raba (dejavnost) naj ne izključuje preostalih. Različne rabe (dejavnosti) na in ob reki naj se medsebojno dopolnjujejo in podpirajo.
- Načrtovanje novih ureditev naj temelji na upoštevanju identitete pokrajine in kulture ljudi ob reki, njihovih izkušenj ter predlogov.
- Obstoječe ureditve in projekte navezovati na že zaključene, izvedene projekte ter jih nadgrajevati, dopolnjevati in mrežiti.
- Pri izvedbi ureditev je potrebno uporabljati, kjer je le mogoče, lokalna gradiva (les, kamen): za preprečevanje erozije, za utrjevanje brežin naj se uporabijo naravni materiali in tradicionalne rešitve (zasaditev brežin s platanami; utrditev brežin z leseno-kamnitimi »kaštami« oziroma z uporabo pristopa t.i. »kranjske stene«, ne pa z betoniranjem).

3. Predlogi za večnamensko rabo Vipave in obvodnega prostora

3.1. Strateški predlogi

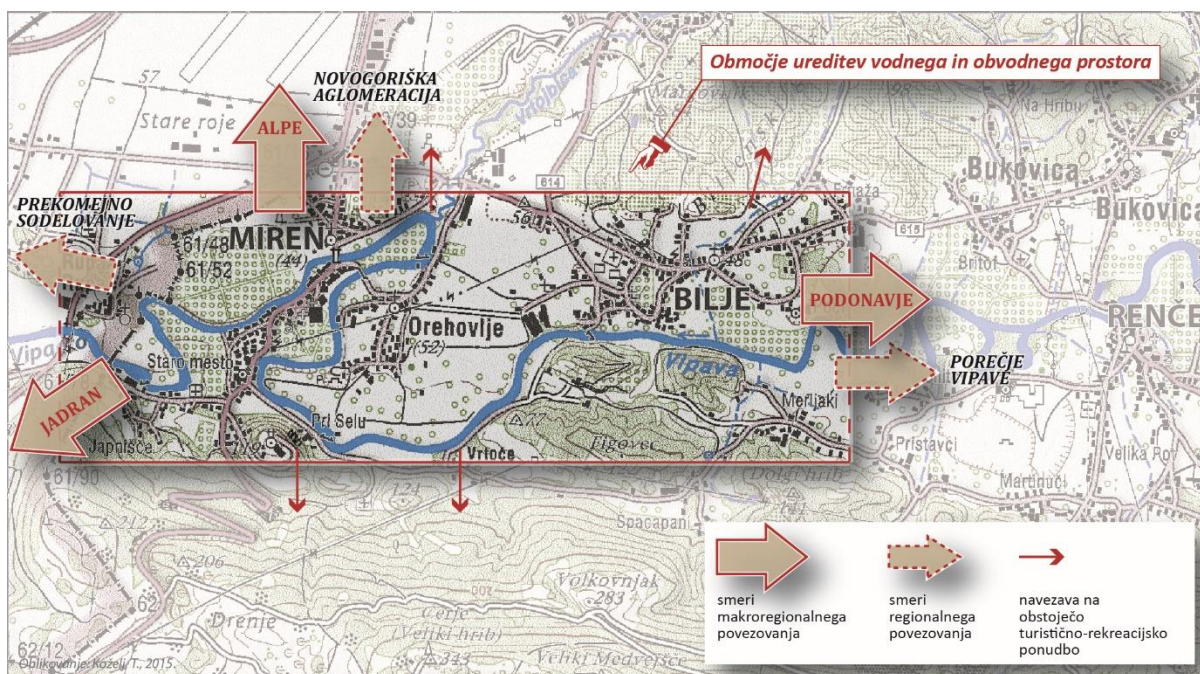
1. Priprava »Vizije za Vipavo« (v nadaljevanju VV). Ta naj upošteva vodni in obvodni prostor kot »zeleno infrastrukturo«, ki povezuje vse občine v porečju Vipave (sega do kraškega razvodja s Pivko in izliva Vipave v Sočo). Uveljavi naj lokalnemu okolju prijazne ureditve (dostopi, privezi, kopališča, opazovalnice ptic, kolesarske/čolnarske/pešpoti), trajnostno rabo vodnih virov in vodnega ter obvodnega okolja.
2. Ustanovitev »Sveta za Vipavo«, ki bi skrbel za izvajanje VV na lokalni in medobčinski ravni (od zasnove projektov do izvedbe ter kasnejšega spremljanja in nadzorovanja).
3. Preuči se koncepte hidroenergetske rabe Vipave v Mirnu v duhu večnamenskih ureditev z ohranjanjem/izboljševanjem kopališč in drugih ureditev.
4. Razvojna prizadevanja za izrabo potencialov razširiti z vključevanjem študentov različnih strok.
5. Prizadevanja za razvoj ob Vipavi nadgraditi s prijavi na in izvedbo čezmejnih projektov.

Aktivnosti, ki so potrebne za izpeljavo strateških predlogov so:

- Občina Miren-Kostanjevica sprejme sklep o pripravi »Vizije za Vipavo«. Iztočnica za pripravo VV je tekst »Strokovne zasnove ureditve vodnega in obvodnega prostora ob reki Vipavi na območju občine Miren-Kostanjevica« in drugi ustrezni dokumenti, ki so predhodno predstavljeni zainteresirani javnosti. Za VV se izdelata logo in celostna grafična podoba.
- Občina ustanovi »Svet za Vipavo«, ki bo vodil vse aktivnosti, potrebne za pripravo in izvajanje VV. V Svet za Vipavo občina imenuje odgovorne uslužbenke občinske uprave, občinske svetnike, predsednike zainteresiranih krajevnih skupnosti in društev, predstavnike zainteresirane javnosti, idr.

3.2. Predlogi za čezmejno in makroregionalno sodelovanje

1. Vsebine VV je treba že v zgodnji fazi priprave predstaviti občini Sovodnje/Italija in sosednjim občinam Vipavske doline ter pridobiti njihovo strinjanje in podporo oziroma aktivno soudeležbo.
2. Rečne koridorje Soče, Vipave in Ljubljanice uporabiti kot koridorje kolesarske in čolnarske poti (npr. Sava-Ljubljanica, Pivka, Nanoščica, Vipava, Soča), ki povezuje kar 3 Evropske makroregionalne strategije (Podonavsko, Jadransko-Jonsko in Alpsko).

Shema: Prostorske razsežnosti Vizije za Vipavo.

3.3. Predlogi za prostorske ureditve na ravni občine

1. Preučiti možnost zadrževanja iztočnih voda iz centralne čistilne naprave Nova Gorica (v nadaljevanju ČN) v lagunah za rekreacijsko dejavnost s čimer bi povečali obseg rekreacijskih površin v neposredni bližini ČN in hkrati s tem imeli najboljšo kontrolo – uporabnike, za kakovost prečiščene vode.
2. Preveriti možnosti za uporabo z nitrati in drugimi hranili bogate iztočne vode iz ČN za namakanje in gnojenje kmetijskih površin, kar je dodatna varovalka za to, da bo čiščenje v skladu z normativi.
3. Zagotavljanje trajnostnih prometnih povezav Mirna in Bilj z okoliškimi kraji. Poleg kolesarskih poti vzdolž Vipave, na Kras, proti Posočju, tudi krepitev javnega potniškega prometa v smeri (Nove) Gorice za potrebe domačega prebivalstva in krepitev turističnega potenciala (dostop do pohodnih poti ob Vipavi in na Kras).
4. Z Agencijo Republike Slovenije za okolje izvesti pogovor o obstoječem stanju in zelenem, ciljnem stanju na Vipavi, kakršnega predvideva lokalna skupnost.

3.4. Predlogi za ureditve rečne struge in obrečnega prostora

Lokacija 1: Jez in Brod v Biljah/Jerabišče

Ureditev: postaviti kamne v utrjen brod (iz kamnov narejen tlak v rečni strugi) – za prehajanje reke peš ob nizkem vodnem stanju; na Brodu v Biljah adrenalinsko prečkanje reke po tlakovanem brodu – za kolesarje. Revitalizacija uporabe čolna na tem mestu za prečkanje reke za pohodnike in za kolesarje (kot atrakcija), predvsem ob višjem vodostaju (javna storitev)

Cilj: prehodnost reke, peš dostop do pohodnih poti na Kras (Vrtoče-Cerje-naprej)

Lokacija 2: Jez Pri Šelu –»Rošta«

Ureditev: vzpostavitev režima suhega jezua v poletnih mesecih

Cilj: povrnitev kopalcev na jez

Lokacija 3: Brod Pri Šelu

Ureditev: tlakovanje broda – prehoda preko reke, ureditev utrjenega ali tlakovanega pristopa po brežinah do Broda in utrditev kolovoza (pohodne poti), ki vodi v Orehovlje

Cilj: prehodnost reke; dostop do suhega jezua Pri Šelu v poletnih mesecih z bredenjem; adrenalinsko prečkanje vode za kolesarje in pohodnike (bredenje) ob nizkih vodostajih

Lokacija 4: Brod Pri Šelu

Ureditev: ureditev prodnate plaže na levem bregu (Vrtoče)

Cilj: revitalizacija kopališča, predvsem za otroke in družine

Lokacija 5: Pri Šelu-Rošta - desni breg - Orehovlje

Ureditev: ureditev prostora za piknik ob vodi

Cilj: urejeno preživljanje prostega časa

Lokacija 6: Pri Štanti (vodnjak)

Ureditev: postavitev lesenega pomola za čolnarno

Cilj: revitalizacija nekdanjega vaškega napajališča in perišča za rekreacijsko rabo

Lokacija 7: Pri Štanti /Vodmat/ Črepula - Loke (Orehovlje)

Ureditev: izgradnja brvi za pešce in kolesarje.

Cilj: povezanost sprehajalnih in pohodnih poti, podpreti dostopnost orehovskih Lok za ribiče, kopalce, kolesarje; dodatna peš in kolesarska povezava spodnjega Mirna z Orehovljami; izgradnja dela kolesarske in pohodniške transverzale Vipavske doline

Lokacija 8: Pri Štanti /Vodmat/ Črepula

Ureditev: izgradnja kamnitega/lesenega pomola za čolnarno na mestu, kjer je bil tradicionalni (javni) dostop do vode (kopališče, perišče in napajališče za živino)

Cilj: prehodnost reke in revitalizacija starega dostopa do vode

Lokacija 9: Orehovlje - Jez – mlin

Ureditev: ureditev prostega dostopa do vode na Orehovski strani; ureditev plaže na Mirenski strani (Bajer)

Cilj: ureditev kopališča

Lokacija 10: Park pri spomeniku Miren – terase na brežini.

Ureditev: prostorsko odpiranje parka oziroma glavnega trga v Mirnu proti vodi

Cilj: revitalizacija vaškega jedra

Lokacija 11: Kopališče - rečna plaža Na skalcah

Ureditev: revitalizacija kopališča

Cilj: revitalizacija kopališča

Lokacija 12: Grabec:

Ureditev: ureditev prodnate plaže na levem in desnem bregu Vipave, pod jezom, v obliki z lesom utrjenih prodnatih teras

Cilj: ureditev plaže

Lokacija 13: Grabec/Zardinišče (ob državni meji)

Ureditev: tlakovanje nekdanjega broda (kmetijskega prehoda čez reko) in utrditev dohodnega kolovoza na brežini, ki vodi iz Zardinišča v Rupo/Peč.

Cilj: adrenalinsko prečkanje reke (ob nizkem vodostaju) za pohodnike in kolesarje

Lokacija 14: Grabec-Bajer (nad jezom)

Ureditev: izgradnja brvi, kjer je nekoč že bila, za neposreden dostop iz Grabca v Bajer/Rupo/ ter izgradnja, označitev pohodne poti od tega prehoda do Rupe

Cilj: vzpostavitev krožnih pohodnih in sprehajalnih poti

Lokacija 15: Grabec – jez

Ureditev: obnova nekdanjega jezua z leseno oblogo.

Cilj: zvišanje vodostaja reke, zmanjšanje njene erozijske moči, intenzivno prezračevanje reke na jezua, ureditev manjše steze za kajak

Lokacija 16: ob Vipavi

Ureditev: proučiti možnost za postavitev kampa in/ali postajališča za avtodome ob Vipavi

Cilj: privabiti in zadržati tranzitne potnike

Več lokacij: postavitev nekaj klopi za počitek ob Vipavi (ob sprehajalnih poteh) na mestih, kjer so posebne vedute, posebno kvalitetni kraji za počitek

Ureditev: očistiti rečne brežine smeti, odpadkov, zarasti ...

Cilj: urediti sprehajalne poti tako, da bodo bolj atraktivne, omogočiti rekreacijo družinam in gibalno oviranim osebam

Tematska pot: »Pot izdelovalcev usnja«

Ureditev: ureditev in označitev tematske poti; skupaj z občino Sovodnje obnoviti usnjarske kadi ob Vipavi pod Rupo (tehnična in kulturna dediščina)

Cilj: obnova kulturne in tehnične dediščine kraja

Sprehajalne poti: vzdolž obeh bregov Vipave (tik ob strugi) na vsem območju občine

Ureditev: nasloniti se na tradicionalne pristope (poti), ki so že obstajali – revitalizacija nekdanjih poti; pohodne poti opremiti z informacijskimi tablami na mestih, kjer je možno opazovati zanimive naravne pojave ali elemente kulturne dediščine

Cilj: spodbuditi rekreacijske aktivnosti lokalnega prebivalstva, povezovanje s sosednjimi kraji v Italiji; informiranje o kulturni in naravni dediščini, povečanje turistične atraktivnosti

Predlogi, ki jih je pripravil AGUL se v mnogih primerih prekrivajo s predlogi, ki so jih podale krajevne skupnosti Miren, Orehovlje in Bilje ter tudi šolarji OŠ Miren.

Predlogi Krajevne skupnosti Bilje

- ureditev kopališča »Na rošti« (Bilje)
- obnova starega mlina (lastnik stavbe pri mlinu Tomaž Kogoj se s predlogom strinja, prav tako se strinja s postavitvijo tablic, ki označujejo najvišjo poplavno vodo)
- na isti lokaciji bi v sodelovanju z Društvom DPD Soča organizirali potapljaški center; v začetni fazi bi služil kot pomoč pri izvajanju čistilnih akcij reke Vipave, dolgoročno pa bi se lahko razvil v potapljaški center, kjer bi bili organizirani potopi v reko Vipavo ter center za šolanje potapljaških specialnosti; strokovno pomoč glede potapljanja je pripravljen nuditi dolgoletni inštruktor potapljanja domačin Andrej Šekli
- ureditev sprehajalnih/kolesarske poti in muzeja na prostem na opuščenih glinokopih ob Vipavi z manjšo opazovalnico ptic; muzej na prostem naj bi prikazoval delo »blatarjev« (kopanje gline, prevoz s samokolnicami, prikaz gnetenja, mize z modeli za zidake in korce) – dopolnitev muzeja opekarstva v prihodnosti
- na nasprotni strani reke Vipave je ljubitelj in rejec konj Lasič, ki bi dopolnjeval turistično-rekreativno ponudbo prostora

Zapisa: Karla Žniderčič, predsednica sveta Krajevne skupnosti Bilje, 13. 8. 2015

Predlogi Krajevnih skupnosti Miren in Orehovlje

- jez Vrtoče – kopališče
- možnost center kajak kanu pri igrišču (Pri Štantu)
- Miren in Orehovlje jez-Rošta –kopališče
- Miren pod mostom – prvi izhod kajak kanu
- Miren park ureditev
- Miren: nov most fitnes na prostem
- Miren »ovinek« - kopališče
- Miren Grabec ureditev Rošte in kopališča in zadnji izhod v Sloveniji za kajak kanu
- pod Krasom pri ekološkem otoku fitnes na prostem, mize, obračališče za kamione
- Grive – ureditev izvidnice in fitnes na prostem

Zapisal: Matjaž Mozetič, predsednik Sveta Krajevne skupnosti Miren, 18. avgust 2015

Predlogi učencev Osnovne šole Miren za ureditev vodnega in obvodnega prostora Vipave

Predlogi so razvrščeni po pogostosti navajanja:

1. urejeni bregovi, čista voda in kopališče ter prodnata plaža
2. čolnarna: izposoja, tekmovanje s čolni

3. vodni park: skakalnica, tobogan, gugalnica
4. sprehajalne poti ob reki s klopcami
5. kolesarske poti ob reki
6. park ob reki z igrali za otroke
7. urejen prostor za ribolov
8. odbojgarsko igrišče (mivka)
9. opazovalnica za ptiče
10. protipoplavni zidovi
11. urejeni (pokriti) prostori za piknike
12. diskoteka
13. potapljaški klub
14. hiša na vodi

Predloge učencev junija 2015 zbrala prof. Marta Pavlin, Osnova šola Miren

3.5. Predlogi ureditve širše obrečne pokrajine: pohodne in kolesarske poti

Rezultat projekta »Poti miru na Krasu« je več pohodnih in kolesarskih poti na slovenski (7 itinerarijev) in italijanski strani Krasa (12 poti). Te poti so precej izolirane: niso vključene v sistem, v regionalno omrežje, širšo pokrajino – z nekaj izjemami. Navezava na že obstoječe trase postopno izgrajuje omrežje povezanih poti, ki omogočajo krožno ter longitudinalno potovanje. Longitudinalne povezave pritegnejo kolesarje in pohodnike, ki potujejo na večjih razdaljah. Ti pa ustvarjajo več nočitev ter gostinske potrošnje.

Pot miru

Projekt Poti miru na Krasu se je izvajal v letih 2003-2004 s sredstvi Phare. Z njim so se začele urejati poti za pohodnike in kolesarje. V okviru projekta je predstavljena zgodovinska dediščina prve svetovne vojne, pa tudi ostala, predvsem naravna dediščina. Projekt se navezuje tudi na projekt Pot miru – Via di pace oziroma Zgodovinske poti prve svetovne vojne od Alp do Jadrana, ki je bil sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija – Italija za obdobje 2007 – 2013 in pomeni nadaljevanje in nadgradnjo projekta Poti miru v Zgornjem Posočju, ki se je izvajal pred tem. Pri projektu Poti miru gre za povezovanje celotnega območja na slovenski in italijanski strani čez katerega je v času prve svetovne vojne potekala soška fronta. Glavni cilj projekta je ohranitev in predstavitev kulturno-zgodovinske dediščine prve svetovne vojne na čezmejnem območju ter povezava v enoten zgodovinsko – turističen produkt. Projekt izvaja Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«.

Območje ob Vipavi lahko služi kot povezovalac različnih sistemov kolesarskih in pohodnih poti v zaključen sistem.

Predlog 1: Krožna pohodna in kolesarska pot šestih svetišč (v nekdanjih mejah župnije Miren)

V župniji Miren je bilo do druge svetovne vojne šest cerkva: Miren, na Gradu, Orehovlje ter Peč, Rupa in Gabrje – zadnje tri so danes v Italiji. S pohodno in kolesarsko krožno potjo bi ponovno obnovili tesne vezi med temi cerkvami oziroma prebivalci istoimenskih vasi – ki vse ležijo ob Vipavi in jih reka še dodatno povezuje. Ureditev (označitev) in delna izgradnja krožne poti šestih svetišč bi bil zato skupni čezmejni projekt dveh sosednjih občin oziroma regij.

Ta pot bi predstavljala le prvi odsek razsežnejših makroregionalnih kolesarskih in

pohodniških povezav med Jadranom in Panonsko nižino na relaciji: Tržaški zaliv-Furlanija-Vipava-Postojna-Vrhnika-Ljubljana in naprej (ob Savi, v vse smeri).

Mirenski Grad je dominantna točka te pokrajine, zato bi od vseh navedenih cerkva oziroma naselij na Grad speljali (označili, uredili, zgradili) pohodne in kolesarske poti ter hkrati vzpostavili krožno povezovalno pohodno pot, ki bi povezala vsa navedena naselja. Za optimalen potek poti bi v okviru tega projekta obnovili nekdanjo brv čez Vipavo Pri Grabci ter dolgoročno zgradili novo brv v orehovske Loke (od Štanta) ter pot naprej v Orehovlje (do Jave).

Cerje je ena od najbolj vidnih, opaznih in značilnih točk spodnje Vipavske doline. Tja se stekajo pohodne Poti miru na Krasu ter kolesarske poti. Pohodne poti ob Vipavi je zato treba navezati na omrežje obstoječih pohodnih poti na Krasu. Za tovrstno povezovanje se lahko uporabijo pešpoti, ki so v preteklosti vodile iz kraških vasi Lokvica in Opatje selo do mlinov na Vipavi (Grabec, Pri Šelu), pa tudi obstoječe novejšje steze.

Prav tako je v skladu z načeli trajnostnega prometa smiselno načrtovati dostop (označitev) do pohodnih poti od postajališč javnega avtobusa v Mirnu.

Predlog 2: Regionalne kolesarske poti

Vipava predstavlja naravno, longitudinalno os, ob kateri je smiselno vzpostaviti kolesarske poti v smeri zahod-vzhod, to je od Jadrana, po Furlaniji, po Vipavski dolini, preko Postojnske kotline proti Ljubljani in od tu naprej v vse smeri (najbolj perspektivna je ponovno Savska kolesarska pot, povezava v Panonsko nižino). Ta projekt zahteva medobčinsko, medregionalno in mednarodno načrtovanje. Upoštevati mora načela in smernice iz Strategije razvoja kolesarskega omrežja v Sloveniji.

4. Vizija za Vipavo v luči evropskih makroregionalnih strategij in nacionalnega razvojnega načrtovanja

4.1. Evropske makroregionalne strategije

Obstoječi Evropski pravni red temelji na sodelovanju za doseganje skupnih razvojnih ciljev. Še posebej nepogrešljivo je medsebojno sodelovanje pri upravljanju z naravnimi viri, kar predvidevajo "Vodna", "Morska", "Habitatna" in "Nitratna" direktiva ter "Poplavna direktiva" (za zmanjšanje ogroženosti pred poplavami). V vseh navedenih direktivah je kot prostorsko-načrtovalska in upravljavska enota, za katere države pripravljajo programe ukrepov za doseganje dobrega stanja, porečje/povodje (river basin) in/ali ekoregija. Skratka gre za nove upravljavske oziroma prostorsko-načrtovalske enote, ki se ne ozirajo več na državne in druge administrativne meje, pač pa upoštevajo naravno-geografsko opredelitev območij. Za izvajanje načrtovanih ukrepov se morajo države članice medsebojno dogovoriti in uskladiti.

Evropske makroregionalne strategije so razmeroma nova oblika teritorialnega sodelovanja, ki se je pojavilo v programskem obdobju 2007–2013. Makroregija je opredeljena kot »območje, ki obsega ozemlja različnih držav ali regij, ki so med seboj povezane z eno ali več skupnih značilnosti ali imajo več skupnih izzivov«. Gre za proces medvladnega sodelovanja, tako da se, kjer je možno, nacionalni interesi na nivoju makro regije uskladijo, in s tem lažje implementirajo ter tako bolj učinkovito prispevajo k razvoju posamezne države in sočasno celotne regije. Uresničevanje in izvajanje Evropskih makroregionalnih strategij namreč sili države članice EU, da izstopijo iz ozkih nacionalnih okvirjev, bistveno okrepijo medsebojno sodelovanje in skupaj načrtujejo regionalne razvojne projekte. Lokalne in regionalne skupnosti, ki imajo vizijo lastnega razvoja ter pripravljene razvojne projekte, ki jih je možno vključiti v evropski makroregionalni okvir, bodo v prednosti, kajti nacionalne načrtovalske institucije bodo morale to makroregionalni vpetost prednostno upoštevati.

Prva makroregionalna strategija je bila pripravljena za Baltik (koordinacija ukrepov za močno degradirano morje), druga za Podonavje (izboljšati čezmejno sodelovanje v najbolj mednarodnem porečju na Zemlji), tretja za Jadran in Jonijo (bolj usklajen pristop držav do razvoja na obali in morju), pripravlja se četrta za Alpe (grožnja podnebnih sprememb in prilagoditve ljudi). Cilj strategij za Podonavje ter za Jadran in Jonijo in Alpe je zagotovitev usklajenega čezmejnega pristopa pri pripravi in izvajanju t.i. »Načrtov za upravljanje s porečji/povodji« (angleško: River Basin Management Plan; Coastal Management Plan, Marine Management Plane). Ti načrti so potrebni za bolj učinkovito upravljanje z vodnimi viri, obalnimi in morskimi viri ter poplavnimi območji. Naslednji cilj je spodbujanje ter uveljavljanje t.i. »modrega« in »zelenega« razvoja in »zelenega infrastrukture«. Zelena infrastruktura temelji na upoštevanju in ohranjanju ekosistemskih storitev (npr. samočistilna sposobnost vode) in dobrin (npr. pitna voda, soška postrv...). Pri načrtovanju razvoja upošteva tudi negativni vpliv podnebnih sprememb, ki se odraža v spremenjeni dinamiki vodnega cikla in s tem povezanih procesov (hudourništvo, poplave, suše...). Ohranjanje zdravih rečnih koridorjev, obal in morij je za varnost in kakovost življenja ljudi osrednjega pomena.

Makroregionalne strategije sledijo usmeritvi 3 x NE (nimajo novih sredstev, ne potrebujejo novih pravnih podlag in ne novih institucij) – zato pa poudarjajo koordinirano upravljanje in skrb za sinergije obstoječega, z boljšim izvajanjem ter optimalno rabo razpoložljivih virov in institucij. Izvajajo se s čezmejnimi projekti, pomembnimi za dve ali več držav. Financiranje njihovega izvajanja poteka preko že ustaljenih finančnih mehanizmov v okviru kohezijske politike EU ter drugih programov in finančnih instrumentov EU in različnih mednarodnih finančnih institucij. Čezmejni razvojni projekti, ki so usmerjeni v izvajanje ciljev Evropskih makroregionalnih strategij, imajo prednost pri pridobitvi teh finančnih virov.

Zaradi geografske lege je Slovenija edina Evropska država, ki svoje razvojne načrte lahko izvaja v okviru treh Evropskih makroregionalnih strategij: Podonavske, Jadransko-Jonske in Alpske. Prednosti teh novih možnosti v Sloveniji žal še niso prepoznane. Pogosto so razumljene le kot dodatno breme pri nacionalnem načrtovanju razvoja v okviru Evropskih finančnih perspektiv. To pa je velika škoda, saj bi z okrepljenim čezmejnimi sodelovanjem Slovenija lahko zaznavno povečala učinkovitost pri varovanju vodnih virov, zmanjšanju ogroženosti pred poplavami, povečanju deleža rabe obnovljivih virov in z večnamenskimi ureditvami izboljšala prometno dostopnost ter povezave kar med tremi makroregijami EU.

Konkretne oblike vključevanja projekta VV v makroregionalne strategije so lahko:

1. Soča je »glavna zelena magistrala«, ki povezuje makroregijo Jadrana (3. EU makroregionalna strategija/EUSAIR) z makroregijo Alpe (4. EU makroregionalna strategija). Vipava je pritok Soče in se zato s svojo turistično ponudbo lahko nanjo naveže ter tako vstopi v veliko večje, makroregionalno omrežje.
2. Vipava je zaradi lege neposredno ob »jadransko-alpski rečni magistrali« in zaradi fizičnih pokrajinskih lastnosti (hidromorfologija - kontakt s Krasom, podzemno odtekanje vode v Timavo in Doberdobsko jezero, meandriranje Vipave) unikatna turistična destinacija.
3. Vipava v povirju sega v povodje kraške Ljubljance in s tem v Podonavje (2. EU makroregionalna strategija), zato je vse ureditve ob spodnji Vipavi pri Mirnu smiselno videti tudi kot del turističnega omrežja (kolesarske poti in drugo) na povezavi vzhod-zahod, Jadransko morje – Panonska nižina.

Če torej načrtujemo izboljšanje poplavne varnosti v Mirnu in želimo za to pridobiti evropska razvojna sredstva, moramo pripraviti s sosednjo Italijo usklajeni načrt ukrepov v celotnem porečju Vipave. Porečje Vipave je namreč del zaledja Jadranskega morja. Izboljšanje poplavne varnosti v Mirnu pomeni uresničevati Jadransko-Jonsko makroregionalno strategijo, zaradi česar bo tak projekt imel prednost pri financiranju iz Evropskih strukturnih skladov.

Podoben primer so kolesarske poti: lahko so načrtovane zgolj lokalno in regionalno - a jih je bolj smiselno prikazati v makroregionalnem okvirju, kot delček povezave Podonavske in Jadransko-Jonske makroregije. Četudi niso neposredno povezane s kakovostjo vode v obeh regijah, jih lahko opredelimo kot del zelene infrastrukture. Kolesarske poti so del trajnostnega transporta in zato pripomorejo k ohranjanju dobrega ekološkega stanja v regiji, kar pa je eden od razvojnih ciljev v obeh makroregijah.

4.2. Slovenski regionalno-razvojni načrtovalski okvir

Načrtovanje na lokalni ravni ne more in ne sme spregledati veljavnih, sprejetih regionalno-razvojnih strategij in programov.

Marca 2015 je Razvojni svet Severne Primorske (Goriške razvojne) regije sprejel, Svet Severne Primorske razvojen regije pa potrdil Regionalni razvojni program Severne Primorske (v nadaljevanju: RRP). V Goriško oziroma Severno Primorsko regijo spada tudi občina Miren-Kostanjevica. V RRP je regija začrtala vizijo in cilje razvoja regije do leta 2020, obenem pa tudi prioritete, ukrepe, aktivnosti in projekte s katerimi bo te cilje dosegla. Program vključuje tudi evropsko teritorialno sodelovanje, pri čemer je za Goriško regijo pomembno predvsem čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Italijo in Slovenijo in Avstrijo. RRP je osnova za koriščenje Evropskih regionalno-razvojnih sredstev v programskem obdobju 2014-2021. Izdelali so ga RRA Severne Primorske in Posoški razvojni center v sodelovanju z Razvojno agencijo ROD iz Ajdovščine.

RRP ima 3 prioritete, 11 ukrepov in 27 aktivnosti. Znotraj vsake aktivnosti (investicijskega področja) so opredeljeni regijski projektni predlogi, med drugim tudi prednostni.

Prizadevanja za ureditev vodnega in obvodnega prostora Vipave na območju občine Miren-Kostanjevica in predlagane Vizije za Vipavo so v skladu z naslednjimi prioritetami in ukrepi:

Prioriteta 1: Dvig konkurenčnosti, inovativnosti in zaposlitvenih možnosti v regiji
Ukrep 3: Razvoj regionalne turistične destinacije Smaragdna pot
Ukrep 4: Trajnostni razvoj podeželja

Prioriteta 2: Izboljšanje kakovosti podeželja
Ukrep 2: Ohranjanje tradicije in kulturne dediščine

Prioriteta 3: Trajnostni, okoljski, prostorski in infrastrukturni razvoj regije
Ukrep 1: Trajnostni prostorski razvoj regije, sodelovanje in povezovanje regije navzven
Ukrep 2: Krepitev dostopnosti in trajnostne mobilnosti v podporo konkurenčnosti regije
Ukrep 3: Ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe energije
Ukrep 4: Ohranjanje narave in kulturne krajine

Celotno besedilo »Pregled Regionalnega razvojnega programa Severne Primorske (Goriške razvojne regije) 2014-2020 z vidika njegove možne vpetosti v projekt ureditve vodnega in obvodnega prostora reke Vipave« je navedeno v Prilogi 2.

5. Viri

Evropske makroregionalne strategije:

http://www.mzz.gov.si/si/evropske_politike/makroregionalne_strategije_evropske_unije/ (Citirano 31.8.2015).

Fundacija Poti miru: <http://www.potmiru.si/slo/pot-miru> (Citirano 31.8.2015).

Izvedeni projekti in projekti v pripravi na območju občinske turistične destinacije

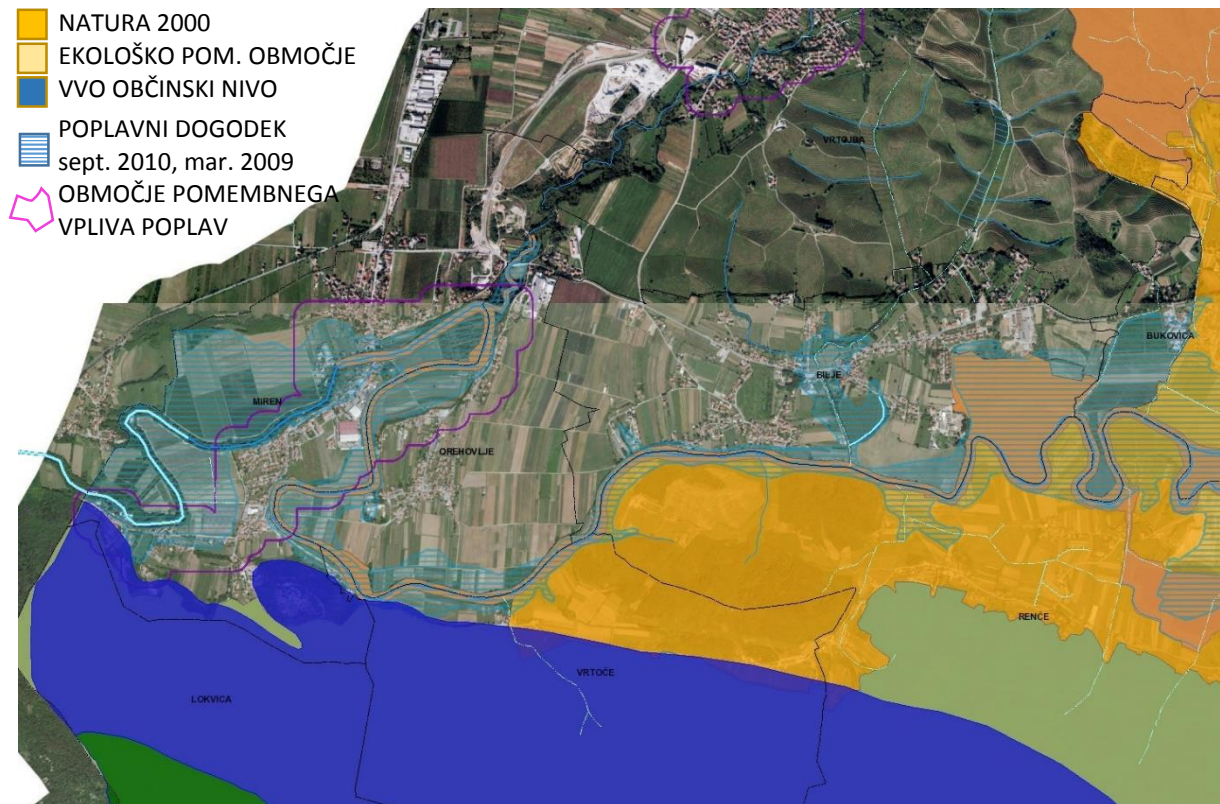
»Parka Cerje«: [http://www.miren-](http://www.miren-kostanjevica.si/media/gradiva_seje/mandat_2010_2014/23_redna_seja_10_14/T3_projekt_park_cerje.pdf)

[kostanjevica.si/media/gradiva_seje/mandat_2010_2014/23_redna_seja_10_14/T3_projekt_park_cerje.pdf](http://www.miren-kostanjevica.si/media/gradiva_seje/mandat_2010_2014/23_redna_seja_10_14/T3_projekt_park_cerje.pdf) (Citirano 31.8.2015).

Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške razvojne regije) za obdobje 2014-2020: <http://www.prc.si/dodatno/regionalni-razvojni-program-severne-primorske> (Citirano julij 2015).

6. Priloge

PRILOGA 1: Vpetost območja ob reki Vipavi v varstvena, zavarovana in ogrožena območja

Zasnova: Florjana Ulaga

PRILOGA 2: Pregled Regionalnega razvojnega programa Severne Primorske (Goriške razvojne regije) 2014-2020 z vidika njegove možne vpetosti v projekt ureditve vodnega in obvodnega prostora reke Vipave

Vir: Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške razvojne regije) za obdobje 2014-2020. URL: <http://www.prc.si/dodatno/regionalni-razvojni-program-severne-primorske> (Citirano julij 2015).

1. UVOD

Marca 2015 je Razvojni svet Severne Primorske (Goriške razvojne) regije sprejel, Svet Severne Primorske pa potrdil Regionalni razvojni program Severne Primorske (v nadaljevanju: RRP). V Goriško oz. Severno Primorsko regijo spada tudi občina Miren-Kostanjevica. V RRP je regija načrtala vizijo in cilje razvoja regije do leta 2020, obenem pa tudi prioritete, ukrepe, aktivnosti in projekte s katerimi bo te cilje dosegla. Program vključuje tudi evropsko teritorialno sodelovanje, pri čemer je za Goriško regijo pomembno predvsem čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Italijo in Slovenijo in Avstrijo. RRP je osnova za koriščenje kohezijskih sredstev v tem programskem obdobju. Izdelali so ga RRA Severne Primorske in Posoški razvojni center v sodelovanju z Razvojno agencijo ROD iz Ajdovščine.

Goriška je vizijo razvoja svoje regije opredelila takole:

»Severno primorska regija bo ena od najuspešnejših srednjeevropskih regij. Z inovativnostjo in povezovanjem bo dosegala trajno in dolgoročno gospodarsko rast, ob tem pa ohranjala naravna in kulturna bogastva za kvaliteto življenja sedanjih in prihodnjih rodov.«

Razvojno specializacijo regije vidi kot:

»Konkurenčno izvozno naravnano regionalno gospodarstvo in učinkovita lokalna javna uprava s podpornimi inštitucijami.«

Prednost regije namreč vidi v izvozno naravnanih podjetjih in regionalnem potencialu v razvijajočem se podpornem inovativnem okolju z lokalnimi in regionalnimi finančnimi shemami za podporo gospodarstvu.

V skladu z vizijo je opredelila **3 strateške razvojne cilje** regije:

1. dvigniti konkurenčnost, inovativnost v regiji in na ta način prispevati k večanju zaposlenosti
2. izboljšati pogoje za kakovostnejše življenje prebivalcev regije
3. zagotoviti trajnostni, okoljski, prostorski in infrastrukturni razvoj regije.

V celoti ima RRP 3 prioritete, 11 ukrepov in 27 aktivnosti. Znotraj vsake aktivnosti (investicijskega področja) so opredeljeni regijski projektni predlogi, med drugim tudi prednostni.

Shematski prikaz strukture RRP po prioritetah in ukrepih:

Dvig konkurenčnosti, inovativnosti in zaposlitvenih možnosti v regiji (P1)	Izboljšanje kakovosti življenja (P2)	Trajnostni, okoljski, prostorski in infrastrukturni razvoj regije (P3)
U1: Dvig konkurenčnosti in inovativnosti	U1: Izboljšanje pogojev za življenje posameznih kategorij prebivalcev	U1: Trajnostni prostorski razvoj regije, sodelovanje in povezovanje regije navzven
U2: Izboljšanje kompetenc za povečanje zaposljivosti	U2: Ohranjanje tradicije in kulturne dediščine	U2: Krepitev dostopnosti in trajnostne mobilnosti v podporo konkurenčnosti regije
U3: Razvoj regionalne turistične destinacije Smaragdna pot	U3: Zagotavljanje ustreznih stanovanjskih pogojev	U3: Ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe energije
U4: Trajnostni razvoj podeželja		U4: Ohranjanje narave in kulturne krajine

Legenda: relevantno z vidika projekta Vipava

V nadaljevanju sem iz RRP so vsebinsko prikazani ukrepi, aktivnosti in projekti za katere menim, da so relevantni tudi za projekt ureditve vodnega in obvodnega prostora Vipave (v nadaljevanju: projekt Vipava).

2. UKREPI IN AKTIVNOSTI V OKVIRU POSAMEZNIH PRIORITET RRP SEVERNE PRIMORSKE, KI SO RELEVANTNI ZA PROJEKT VIPAVA

1. Prioriteta 1 (P1): Dvig konkurenčnosti, inovativnosti in zaposlitvenih možnosti v regiji

Cilj prioritete (P1) je z izvajanjem različnih ukrepov prispevati h gospodarski rasti in posledično povečati zaposlitvene možnosti in prihodke v Goriški regiji.

Med ukrepi v tej prioriteti sta relevantna za projekt Vipava ukrep na področju turizma (U3) in ukrep na področju razvoja podeželja (U4):

Ukrep 3: Razvoj regionalne turistične destinacije Smaragdna pot

Cilj ukrepa 3 je povečati konkurenčnost turistične destinacije Smaragdna pot. Zato so aktivnosti v tem ukrepu usmerjeni v povečevanje konkurenčnosti turističnih produktov regionalne turistične destinacije Smaragdna pot, s poudarkom na promociji in inovativnem trženju turističnih produktov, celovitem upravljanju destinacije ter urejanju podporne turistične infrastrukture, ki bo zagotavljala trajnostni razvoj predvsem zelenega turizma in

kulturnega turizma (UNESCO dediščina in Geopark; ang. United nations educational, scientific and cultural organisation, v nadaljevanju UNESCO).

Opis ukrepa 3: Nadaljnji razvoj turistične destinacije Smaragdna pot bo usmerjen trajnostno, in sicer v okolju prijazen turizem, ki bo razvijal turistične produkte s ciljem ohranjanja naravne in kulturne dediščine, športnih aktivnosti, zdravega načina življenja ter kulinarčnih posebnosti regije. S celovitim upravljanjem turistične destinacije kot celote, razvojem njenih poddestinacij in urejanjem podporne turistične infrastrukture bomo povečali prepoznavnost regije in njenih subregij, obisk turistov in posledično prihodke v turistični dejavnosti

Ukrep vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Upravljanje in trženje turistične destinacije Smaragdna pot in njenih pod-destinacij s ciljem povečanja zaposljivosti

Opis aktivnosti 1: V novem programskem obdobju se bo regionalna turistična destinacija Smaragdna pot bolj usmerila v povezovanje z ostalimi turističnimi destinacijami iz Slovenije. Poleg tega bo več aktivnosti usmerila v razvojno funkcijo, predvsem z vidika izvajanja marketinške strategije regije in usmerjenosti na ciljne trge, poleg izvajanja ostalih funkcij, to je promocijske, distribucijske in operativne. Spodbujalo se bo tudi povezovanje in razvoj turističnih območij na ravni pod-destinacij, ki zaokrožene predstavljajo (geografsko) funkcionalno zaključena regijska subobmočja. Gre za nadgradnjo aktivnosti upravljanja in trženja turistične destinacije in njenih pod-destinacij, ki so se izvajale že v programskem obdobju 2007-2013.

Projekt v okviru Aktivnosti 1:

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Razvoj RDO, razvoj in povezovanje pod-destinacij in sodelovanje na slovenski ravni	RDO Smaragdna pot	1.384.615

Aktivnost 2: Razvoj destinacijskih turističnih produktov (Narava; Zdravje, šport in rekreacija; Dediščina kulture in zgodovine ter tehniška dediščina; Vino in kulinarika; Igralništvo in zabava)

Opis aktivnosti 2: Na ravni turistične destinacije se razvija šest ključnih turističnih produktov in sicer Narava; Zdravje, šport in rekreacija; Dediščina kulture in zgodovine ter tehniška dediščina; Vino in kulinarika; Igralništvo in zabava; Prireditve. Gre za razširitev partnerstev in povezovanje turističnih produktov, ki so bili zasnovani v preteklih letih. Največja pomanjkljivost je slabša promocija produktov, zato bo potrebno več energije vložiti v nove prodajne kanale in nove marketinške prijeme. V fazi priprave so regijski turistični paketi posameznih turističnih produktov, ki jih bo potrebno ustrezno tržiti.

Projekti v okviru Aktivnosti 2:

Projekt (podprojekti)	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Razvoj prednostnih turističnih produktov Goriške regije (več		Skupaj: 12.318.000

podprojektov)		
- Kulturna, tehnična in zgodovinska dediščina	RDO Smaragdna pot	6.650.000
- Zdravje, športni turizem in rekreacija	RDO Smaragdna pot v sodelovanju s podpornim okoljem	2.258.000
- Vino, kulinarika in podeželski turizem	RDO Smaragdna pot	970.000
- Zabaviški turizem in prireditve	HIT d.d., organizatorji prireditev	720.000
- Odkrivanje narave	Center za idrijsko dediščino, Zavod RS za varstvo narave	860.000
- Poslovni turizem	RDO Smaragdna pot	860.000

Aktivnost 3: Urejanje turistične infrastrukture

Opis aktivnosti 3: V regiji je potrebno dopolnjevati turistično infrastrukturo, ki bo omogočala razvoj novih turističnih produktov in turističnih paketov. Gre za razvoj gorskih centrov, turistično promocijskih centrov, športne infrastrukture, investicij v podporo zimskemu turizmu, investicij v termalni turizem, v mladinski turizem ter v nastanitvene kapacitete, predvsem z vidika razvoja zelenega turizma.

Projekti v okviru Aktivnosti 3:

Projekti (podprojekti)	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Celovito urejanje zelene javne turistične infrastrukture v podporo razvoju trajnostnega turizma		Skupaj: 26.530.000
<i>Razvoj gorskih centrov</i>	<i>Občine – investitorji (skladno z dogovorom)</i>	<i>2.400.000</i>
<i>Razvoj turistično promocijskih centrov</i>	<i>Občine – investitorji (skladno z dogovorom)</i>	<i>3.650.000</i>
<i>Investicije v športno infrastrukturo</i>	<i>Občine – investitorji (skladno z dogovorom)</i>	<i>20.480.000</i>
Investicije v podporo zimskemu turizmu s ciljem podaljšanja sezone		Skupaj: 81.624.500
<i>Trajnostni razvoj Kaninskega pogorja</i>	<i>Občina Bovec, investitor</i>	<i>70.624.500</i>
<i>Terme Cerklje in podporna turistična infrastruktura</i>	<i>Hotel Cerklje d.o.o., investitor</i>	<i>11.000.000</i>
Investicije v mladinski turizem	Mestna občina Nova Gorica	3.100.000
Investicije v nastanitvene kapacitete	Ena od partnerskih občin	7.980.000

Ukrep 4: Trajnostni razvoj podeželja

Cilj ukrepa 4 je spodbujati kmetovanje (zlasti na okolju prijazen način) in razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, trajnostno gospodarjenje z gozdovi ter razvoj sladkovodnega ribogojstva.

Opis ukrepa 4: Ukrep je naravnani na dejavnosti, ki so vezane na razvoj trajnostnih kmetijskih, gozdarskih in ribogojških praks. Trajnostni razvoj narekuje potrebo po ohranjanju okolja. Izboljšanje naravnih virov: tal, vode in zraka je mogoče le z omejeno uporabo

kemičnih sredstev in z uvajanjem naravi prijaznih oblik kmetovanja. S spodbujanjem kmetovanja, zlasti na okolju prijazen način, in s proizvodnjo kmetijskih proizvodov višje kakovosti ter z razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetijah se bodo aktivirali podjetniški potenciali, kar bo okrepilo konkurenčne sposobnosti kmetijskih gospodarstev. Spodbujanje obdelave neobdelanih kmetijskih zemljišč je smotrno tudi z vidika zagotavljanja zadostnih količin kmetijskih proizvodov na trgu. Trajnostno gospodarjenje z gozdovi danes predstavlja nujno, saj se na ta način ohranja in varuje zdravje, vitalnost in biotska pestrost gozdnih ekosistemov ter obenem vzdržuje in primerno krepi varovalne in proizvodne funkcije gozdov. V okviru ukrepa se bo s spodbujanjem okolju prijaznih metod vzreje in proizvodnje sladkovodnih rib zagotavljalo vzdržnost sladkovodnega ribogojstva v regiji.

Ukrep 4 vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Razvoj lokalne oskrbe in dvig konkurenčnosti lokalnih proizvodov in storitev na globalnem trgu

Opis aktivnosti 1: Aktivnost zajema podporo široki paleti dejavnosti, ki vplivajo na povečanje lokalne oskrbe z živili in drugimi proizvodi ter storitvami v regiji in zunaj njenih meja.

Lokalna oskrba s hrano igra vse večjo in pomembnejšo vlogo tako pri ohranjanju lokalnega kmetijstva kot tudi pri izboljšanju zdravja potrošnikov, saj je ta zaradi kratkih verig bolj kakovostna. V sklopu obravnavanja tematike oskrbe s hrano ne gre prezreti potrebe po spodbujanju kmetovanja, zlasti na okolju prijazen način. V tej luči je potrebno spodbujati obdelavo neobdelanih in zaraščenih kmetijskih površin oz. prodajo ali oddajanja le-teh v najem s ciljem zagotoviti njihovo obdelanost in s tem povečati količine kmetijskih pridelkov in izdelkov na lokalnem in širšem trgu. V ta okvir sodi tudi spodbujanje urejanja površin za vrtove v mestih in izvajanja ostalih trajnostnih kmetijskih praks (npr. pridelava v rastlinjakih), ki pripomorejo k povečanju količin kvalitetnih kmetijskih pridelkov. Neobdelana zemljišča predstavljajo tudi potencial za testne nasade novih kmetijskih kultur.

Spodbujati je potrebno ohranjanje avtohtonih, domačih semen in njihovo izmenjavo med kmetovalci ter obujati tradicionalno kmetijsko proizvodnjo.

V Goriški regiji h konceptu dviga lokalne oskrbe ni moč pristopiti brez razvoja sistema namakanja, zato se bo spodbujalo projekte, ki bodo težili k tehnološki posodobitvi obstoječih sistemov in k vzpostavitvi novih racionalnih ekonomsko vzdržnih in okoljsko sprejemljivih sistemov namakanja in ostalih potrebnih sistemov za izboljšanje stanja v kmetijski panogi. Pred investiranjem sredstev v pripravo dokumentacije za izgradnjo novih vodnih zadrževalnikov in namakalnih sistemov je smotrno preveriti funkcionalnost in optimalno izkoriščenost obstoječe namakalne infrastrukture (npr. vodni zadrževalnik Vogršček v Vipavski dolini).

Pri trajnostnem razvoju kmetijstva ne gre prezreti pomena spodbujanja razvoja čebelarstva, posebno še ekološkega čebelarjenja, pa tudi medicinarstva.

V sklopu aktivnosti se bo podpiralo vse dejavnosti, ki bodo pripomogle k razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in inovativnih pristopov promoviranja kmetijskih dejavnosti, kot so npr. učne in mojstrske kmetije. Spodbujalo se bo sodelovanje, povezovanje in združevanje kmetovalcev za skupne nastope na tržišču (vzpostavljanje mrež, konzorcijev, kolektivnih tržnih znamk, združevanje v kooperative oz. zadruge ...) saj bo to pripomoglo k izboljšanju kvalitete produktov in k dvigu konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev. Smotrna je nadgradnja do sedaj izvedenih aktivnosti na področju skupnih tržnih znamk produktov podeželja, kot sta npr. Grape in So(n)čno. Združeni kmetovalci bodo tudi lažje vstopali v

sisteme oskrbe (javna naročila) s kakovostno domačo pridelano hrano v javnih zavodih v regiji.

Za zagotavljanje delovanja sistema lokalne oskrbe s hrano se bo podpiralo investicije v manjše skupne predelovalnice, skladiščne (npr. skladišča, hladilnice) in distribucijske prostore. Spodbujalo se bo razvoj učnih centrov za posamezne kmetijske prakse, za namene izboljšanja trženja pa razvoj kmečkih tržnic, ureditve razstavno-promocijskih prostorov, prostorov za degustacije in trženje produktov, inovativne oblike sodelovanja s potrošniki, kot je npr. partnersko kmetijstvo in podobno.

Podpirati je smotrno trženjske aktivnosti, ki bodo vplivale na dvig dodane vrednosti kvalitetnim lokalnim produktom in storitvam; tudi promocijske dogodke kot so prireditve in festivali in ostale aktivnosti povezane s podeželskim turizmom.

V sklopu te aktivnosti se bo spodbujalo tudi gozdarsko dejavnost, in sicer v luči trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Podpirati je smotrno promoviranje in spodbujanje lastnikov gozdov za vključitev v regijsko certifikacijo gozdov PEFC. Za trajnostno gospodarjenje z gozdovi je potrebno tudi načrtovanje in urejanje gozdnih cest, vlak in protipožarnih gozdnih prometnic

Projekti v okviru Aktivnosti 1:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Lokalna oskrba s hrano na območju Goriške regije	Razvojna agencija ROD Ajdovščina	4.800.000
Razvoj namakanja v Vipavski dolini in Goriških Brdih	Konzorcij partnerjev	19.473.000

Potencialni viri sofinanciranja projektov: ukrep PRP-ja 2014–2020 LEADER v okviru izvajanja pristopa CLLD in ostali ukrepi PRP 2014–2020, Programi ETS 2014–2020 (Čezmejni program Slo-lta), občinski, nacionalni viri in zasebni viri.

Aktivnost 2: Spodbujanje razvoja trajnostnega sladkovodnega ribogojstva in ribištva

Opis aktivnosti 2: Vode rek, potokov in jezer so strateška dobrina regije. Aktivnost je namenjena tako ohranjanju avtohtonih vrst rib z njihovo vzrejo, trajnostnemu gospodarjenju z vodotoki in bogastvom vodnega življenja kot tudi razvoju sladkovodne akvakulture.

V sklopu te aktivnosti se bo spodbujalo predvsem investicije v novogradnjo, obnovo in razširitev ribogojnic v regiji. V okvir aktivnosti sodi tudi spodbujanje inovativnih projektov s področja sladkovodnega ribogojstva, npr. vzpostavitev učnih ribogojnic z vodenimi ogledi, in urejanje ribiških domov.

Dejavnosti informiranja, raziskovalne in trženjske dejavnosti so velikega pomena za razvoj in dvig konkurenčnosti ribogojnega sektorja zato se bo spodbujalo tudi tovrstne projekte. V okviru te aktivnosti se bo spodbujalo tudi razvoj produktov za trajnostni ribiški turizem s strani ribiških družin in ostalih partnerjev v regiji.

Projekti v okviru Aktivnosti 2:

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Razširitev ribogojnice na Tolminki	Faronika d.o.o. Tolmin	500.000
Dvig dodane vrednosti proizvodom iz akvakulture	LAS za območje občin Kanal, Tolmin, Bovec,	1.000.000

	Kobarid	
--	---------	--

Potencialni viri sofinanciranja projektov: ukrep PRP-ja 2014–2020 LEADER v okviru izvajanja pristopa CLLD, sredstva za spodbujanje sladkovodne akvakulture v okviru izvajanja pristopa CLLD, Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020, Programi evropskega teritorialnega sodelovanja 2014–2020 (Čezmejni program Slo-Ita), viri ribiških družin in zasebni viri

2. Prioriteta 2 (P2): Izboljšanje kakovosti življenja

Cilj prioritete (P2) je z izvajanjem programov, povečanjem njihove dostopnosti ter z naložbami (novogradnje in energetske sanacije) ustvariti boljše pogoje za življenje posameznih kategorij prebivalstva. V sklopu P2 se projekti nanašajo še na ohranitev, oživitev in primerno rabo snovne in nesnovne kulturne dediščine (U2), kar zajema tako ohranjanje kot tudi revitalizacijo kulturne in tehnične dediščine ter mehke vsebine s tega področja.

Med ukrepi v tej prioriteti je relevanten za projekt Vipava ukrep 2(U2):

Ukrep 2: Ohranjanje in razvoj snovne in nesnovne dediščine

Cilj ukrepa 2: ohranitev, oživitev in primerna raba snovne in nesnovne kulturne dediščine.

Opis ukrepa 2: Ohranjanje spominov preteklih časov in življenja prednikov je težnja vsake civilizacije. Kulturna dediščina je pomemben oblikovalec imidža določenega območja, zato je ohranjanje in obnavljanje tako materialne kot tudi nesnovne dediščine nuja. Bogata in raznolika dediščina sodi med pomembne endogene potenciale regije za vključitev v razvoj turistične ponudbe in oblikovanje turističnih produktov. Ukrep vključuje tako investicijske kot tudi tako imenovane mehke aktivnosti. Investiranje v obnovo objektov kulturne dediščine je smotno ob sočasni pripravi ustreznih programov revitalizacije teh objektov z ustreznimi upravljavskimi načrti in vsebinami, ki bodo lahko dolgoročno zagotavljale samostojno vzdrževanje objektov.

Ukrep 2 vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Ohranjanje, revitalizacija in kapitalizacija območij in objektov kulturne dediščine

Opis aktivnosti 1: Aktivnost zajema predvsem investicijski del področja ohranjanja in revitalizacije kulturne in tehnične dediščine. Spodbujalo se bo urejanje območij, ki so spomeniško zaščitena in/ali predstavljajo tradicionalni prostor srečevanja, z namenom izboljšanja njihovega izgleda, dviga privlačnosti in ustvarjanja pogojev za prostore druženja. Ta območja zahtevajo celostne pristope k obnovi in revitalizaciji, saj je potrebno upoštevati njihovo identiteto.

Obnavljanje objektov in spomenikov kulturne in tehnične dediščine bo smotno le, v kolikor bodo predlogi projektov podkrepjeni z ustreznimi programi revitalizacije, ki bodo vključevali kasnejšo vsebino v obnovljenih objektih oz. upravljanje spomenikov.

V ta sklop sodi tudi vzpostavljanje muzejev, muzejev na prostem, malih muzejev, muzejskih zbirk, galerij, razstavnih prostorov in ostalih kulturnih ustanov tako v mestnih središčih kot na

podeželju, ki bodo z vzpostavitvijo in s svojim delovanjem pripomogla k ohranjanju dediščine v regiji.

Projekt v okviru Aktivnosti 1:

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Obnova in oživitev vaških jeder in območij kulturne dediščine v Goriški regiji	MRRA	4.500.000

Potencialni viri sofinanciranja projektov: ukrep PRP-ja 2014–2020 LEADER v okviru izvajanja pristopa CLLD, OP 2014–2020, Programi ETS 2014–2020 (Čezmejni program Slolta), občinski, nacionalni viri (MK) in zasebni viri.

Aktivnost 2: Spodbujanje ohranjanja dediščinskih znanj in produktov in njihovo umeščanje v nadaljnji razvoj

Opis aktivnosti 2: Aktivnost zajema predvsem tako imenovane mehke vsebine področja ohranjanja dediščine. Ohranjanje tradicionalnih znanj, veščin, šeg in navad je ključnega pomena za ohranitev identitete določenega območja. Nesnovna kulturna dediščina vsebuje široko paleto nesnovnih dobrin, kot so ljudsko pripovedništvo, uprizoritvene umetnosti, kulinarika, šege in navade, rituali in praznovanja, tradicionalna kmetijska in rokodelska znanja, zdravilstvo in zeliščarstvo, hišna in ledinska imena, ki se prenašajo iz roda v rod. Ta dediščina se zaradi svoje nesnovnosti rada izgublja tekom prenosa generacij, čeprav je ključna za ohranitev identitete pokrajine in ljudi, poleg tega pa predstavlja potencial za bogatitev turistične ponudbe in obenem razvoj podjetniških idej. Posebno pozornost je potrebno nameniti obravnavi žive kulturne dediščine, ki jo prepoznava stroka in je utemeljena kot pomembna sestavina kulture, saj močno priča o načinu življenja v preteklosti in kulturni raznolikosti ter predstavlja vez med preteklostjo in sodobnostjo.

V ta sklop sodi tudi podpora razvojnim projektom vzpostavljanja centrov za proučevanje in ohranjanje dediščine. Spodbujati je potrebno oblikovanje in izvajanje programov usposabljanj za pridobivanje teoretičnih, predvsem pa praktičnih dediščinskih znanj in veščin z različnih področij, npr. rokodelstvo, gradbeništvo v preteklosti, oglarjenje, sodarstvo, klekljanje, pletarstvo, svečarstvo in ostalo. Izrednega pomena bo skrb za prenos tovrstnih znanj in veščin na mlajše generacije.

V okviru te aktivnosti se bo spodbujalo tudi etnološke prireditve, saj tovrstni dogodki predstavljajo nepogrešljiv prostor neposrednega seznanjanja tako domačinov kot obiskovalcev z običaji in navadami določenega območja in na ta način predstavljajo pomemben člen v ohranjanju nesnovne dediščine.

Projekt v okviru Aktivnosti 1:

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Tradicije Goriške	MRRA	500.000

Potencialni viri sofinanciranja projektov: ukrep PRP-ja 2014–2020 LEADER v okviru izvajanja pristopa CLLD, razpisi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Programi ETS 2014–2020 (Čezmejni program Slo-Ita), občinski in zasebni viri.

3. Prioriteta 3 (P3): Trajnostni okoljski, prostorski in infrastrukturni razvoj regije

Cilj prioritete (P3) je zagotoviti optimalno varstvo okolja in skladen prostorski razvoj regije ter zagotavljati uravnoteženo infrastrukturno opremljenost regije.

Med ukrepi v tej prioriteti so za projekt Vipava relevantni vsi trije ukrepi.

Ukrep 1: Trajnostni prostorski razvoj regije, sodelovanje in povezovanje regije navzven

Cilji ukrepa 1 je razviti prepoznavna, s podeželjem povezana središča, in trajnostni razvoj regionalnega središča s čezmejno navezavo ter revitalizacija in razvoj prepoznanih problemskih območij.

Opis ukrepa 1: Namen ukrepa je povezati potencial mest (regijska in subregijska središča) s potencialom podeželja ter zagotoviti ukrepe k zmanjšanju vplivov naravnih nesreč, sanaciji degradiranih območij ter prilagajanje na podnebne spremembe. Zato so potrebna vlaganja v učinkovit in celovit prostorski razvoj, ki bo podpiral kakovost bivanja in grajenega okolja, povečal intenzivnost prenove in gradnje v urbanih (mestnih in vaških okoljskih) okoljih. V ta namen je potrebno upoštevati načela skupnega in participativnega prostorskega načrtovanja, zagotoviti infrastrukturo in mobilnost prebivalcev in obiskovalcev in zagotoviti vlaganja v ukrepe za preprečevanje posledic naravnih nesreč in vremenskih vplivov.

Ukrep vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Celovit prostorski razvoj regije

Opis aktivnosti 1: Zaradi ohranjanja in krepitve policentričnega razvoja bo poseben poudarek na podpori urbanemu razvoju regionalnega in subregionalnih urbanih središč. Integralni projekti na področju urbanega razvoja so predvsem celovite urbane prenove oz. celoviti posegi na območju mest, ki bodo reševali razvojne cilje – trajnostna mobilnost, energetska učinkovitost, podpora podjetništvu ... V okviru pripravljanih aktivnosti – priprave strategij trajnostnega urbanega razvoja bodo posebej preverjene degradirane površine urbanih mestnih območij in sicer opuščene oziroma neurejene poslovne cone in industrijske cone, poplavljen površine (odsotnost odvodnje zalednih in meteornih vod), socialno degradirana območja ...

Aktivnosti bodo usmerjene v nadaljevanje prizadevanj ohranjanja policentričnega razvoja regije in krepitvi omrežja naselij.

Glede na zadnje razvojne pobude v okviru postopka sanacije zadrževalnika Vogršček, občine na območju katerih leži zadrževalnik in posredno zainteresirane občine (namakalno omrežje) razmišljajo o možnosti priprave skupnega regionalnega prostorskega načrta z namenom uskladijev razvojnih pobud z omejitvami in danostmi.

Projekt v okviru Aktivnosti 1:

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Trajnostni razvoj urbanih območij (regionalnega subregionalnih in središč) in sanacija degradiranih območij	MONG in subregionalna središča	25.000.000

Aktivnost 2: Razvoj in krepitev ogroženih območij

Opis aktivnosti 2: V zadnjih letih se povečuje ogroženost s poplavami, predvsem ob reki Vipavi ter ob vodotokih s hudourniškiimi pritoki. Sistematični in povezan medsektorski pristop naj bi zmanjšal protipoplavno varnost. Ustrezni infrastrukturni posegi v regiji bodo zmanjšali okoljska tveganja (poplave, plazenja ...)

Projekti v okviru Aktivnosti 2:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Protipoplavna varnost območja ob reki Vipavi (celovita obravnava gradbeni in drugi ukrepi)	Občine v regiji	15.000.000
Razvoj in implementacija modela odpornosti lokalnih skupnosti na nesreče in okoljska tveganja v Severno primorski regiji	RRA Severno Primorske d.o.o. Nove Gorice	2.000.000

Aktivnost 3: Evropsko teritorialno združenje

Opis aktivnosti 3: Občina Gorica, MONG in Občina Šempeter-Vrtojba so z ustanovitvijo EZTS GO hotele združiti tri mesta v skupno vizijo načrtovanja, zato da bi svoje mrežne storitve razširile na širšo skupnost, ki obsega skoraj 80.000 prebivalcev na celotnem čezmejnem območju. V programskem obdobju bo EZTS GO krepil institucionalizacijo in razvoj strateških vprašanj (skupna bolnišnica, mednarodna univerza ...) ter izvajal aktivnosti v podporo izboljšanju kvalitete življenja v somestju. Pretekle aktivnosti bodo smiselno operacionalizirane – pripravljene konkretni izvedbeni projekti na izbranih prioritarnih vsebinah: Soča (trajnostni turistični razvoj) in zdravstvo ter sociala (povezava bolnišnic in drugih zdravstvenih in socialnih programov) z namenom okrepitve povezane infrastrukture in programov.

Projekti v okviru Aktivnosti 3:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje EZTS GO	EZTS GO in partnerske občine	6.000.000

Ukrep 2: Krepitev dostopnosti in trajnostne mobilnosti v podporo konkurenčnosti regije

Cilji ukrepa 2 je povezana in usklajena infrastrukturna opremljenost regije ter razvoj trajnostne mobilnosti.

Opis ukrepa 2: Poleg zagotavljanja ustrezne prometne infrastrukture je potrebno zagotoviti ustrezno prometno povezanost regije v smislu zagotavljanja trajne mobilnosti. Poseben poudarek bo dan na izboljšanje dostopnosti in razvoj celostne trajnostne in dostopne mobilnosti v mestih ter izboljšanje izvajanja javnega potniškega prometa.

Zaradi odsotnosti kvalitetnih širokopasovnih povezav, ki so pogoj tako za kvalitetno bivanje, kot v podporo gospodarskemu razvoju, bo izveden ukrep za zagotovitev pokritosti regije s širokopasovnimi povezavami. Potencialni vir sredstev za izvedbo tega ukrepa predstavljata Program razvoja podeželja 2014-2020 in Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

Ukrep 2 vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Razvoj prometne infrastrukture in trajnostne mobilnosti

Opis aktivnosti 1: Vodilo regije v okviru aktivnosti trajnostne mobilnosti in razvoja prometne infrastrukture je zadovoljiti potrebe vseh delov regije po mobilnosti in obenem zmanjšati promet ter zagotoviti ustrezno prometno povezanost za krepitev konkurenčnosti vseh delov regije in varno prometno infrastrukturo. Z ukrepi prometne politike in investicijskimi posegi želimo zagotoviti, da je potreba vsakogar po premikanju zadovoljena, vendar ob nižjih stroških in manjših stranskih učinkih, tveganju in porabi naravnih virov. Investicije na 4. razvojni osi (manj na odsekih, ki se nanjo navezujeta: Kobarid – Bovec, Peršet-Nova Gorica) že potekajo (rekonstrukcije in modernizacije odsekov «Keltike»), kar bo pomembno pripomoglo k izboljšanju povezanosti predvsem Zgornjega Posočja z osrednjo Slovenijo. 4. razvojno os pristojni resor, kot predvideno pripravo in izvedbo posegov/investicij v izgradnjo novih povezav (npr. trasa Cerkljevo-Hotavlje) ni vključil v Operativni program izvajanja evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020. Regija pričakuje, da bo z razvojnega vidika prednostni sektorski investicijski projekt ustrezno umeščen v Strategijo prometne infrastrukture, ki jo pripravlja država. Izgradnja te osi odpira dostopnost iz Goriške regije proti 10. evropskemu koridorju.

Aktivnosti preteklih let na področju zagotavljanja varnih notranjih prometnih povezav, izboljšanja prometne dostopnosti regije in povezanosti bodo nadgrajene s prizadevanji na področju krepitve trajnostne mobilnosti in skupnega načrtovanja prometa na območju celotne oziroma zaključenih območij regije. V okviru priprave celostnih prometnih strategij bo preverjen in ovrednoten pomen železniške povezave med Severno Primorsko in Gorenjsko.

¹Projekti v okviru Aktivnosti 1:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
4. razvojna os in krepitev cestnih povezav z regijskim središčem	Republika Slovenija, MZIP	20.000.000 ⁸⁰
⁸¹ Razvoj regionalnega kolesarskega omrežja	MZIP/lokalne skupnosti	12.000.000
Projekti krepitve trajnostne mobilnosti	ICRA d.o.o. Idrija	9.750.000
Intermodalni logistični center Vrtojba	Občina ŠempeterVrtojba	25.766.000
Regijski poligon varne vožnje	GAS Vrtojba	2.500.000

Aktivnost 2: Razvoj kakovostne informacijsko-komunikacijske infrastrukture

Opis aktivnosti 2: Kvalitetne informacijske povezave so v današnjem času osnovna infrastruktura ne le urbanih ampak tudi podeželskih območij. Pomembno vplivajo na možnost razvoja poslovnih dejavnosti, zato je zagotovitev le-teh in pokritje večinskega dela regije pomembna aktivnost programskega obdobja. Regija bo s strani Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS v letu 2010 zavrženega projekta GOŠO projekt novelirala ter kandidirala za pridobitev sofinanciranja s sredstvi EU za izgradnjo ustrezno zmogljivega širokopasovnega omrežja na območju belih lis.

Projekti v okviru Aktivnosti 2:

⁸¹ Podrobneje razdelano v prilogi RRP v projektu Razvoj regionalnega kolesarskega omrežja; posamezni podprojekti bodo v nadaljevanju konkretizirani, dodani bodo po potrebi tudi novi

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Gradnja, vzdrževanje in upravljanje odprtega širokopasovnega omrežja (OŠO) elektronskih komunikacij v občinah Severne Primorske (Goriške razvojne) regije	Občine	36.120.500,00

Ukrep 3: Ohranjanje in varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe energije

Cilj ukrepa 3 je zagotoviti celovito in povezano upravljanje porečja Soče, varovanje in izboljšanje stanja okolja, zagotavljanje optimalne opremljenosti regije z okoljsko infrastrukturo, zagotavljanje večje energetske samostojnosti regije, povečati pridobivanje energije iz obnovljivih virov, izboljšati učinkovitost rabe energije in izvesti ukrepe ter tako prispevati k ciljem nizkoogljične družbe in sicer v smeri vzpostavitve in krepitev modela pametne skupnosti.

Opis ukrepa 3: Za doseganje pomembnega dela ciljev varstva okolja je potrebno urediti celovit sistem ravnanja z odpadki, vključno z izvajanjem ukrepov za preprečevanje nastajanja odpadkov ter zagotoviti priključitev gospodinjstev na ČN oziroma zagotovitev ustreznega individualnega čiščenja odpadnih vod gospodinjstev. Drugi pomemben vidik, ki lahko pripomore k izboljšanju stanja v okolju, je izboljšanje učinkovitosti poslovanja gospodarskih javnih služb. Načelo trajnostnega razvoja je vodilo regije, zato so okoljevarstvene vsebine upoštevane v možni meri v vseh gospodarskih dejavnostih.

Pri učinkoviti rabi energije gre predvsem na eni strani za ozaveščanje prebivalcev in lastnikov ter upravljavcev objektov glede možnosti izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije: energetska obnova in trajnostna gradnja, na drugi strani pa za izvajanje konkretnih ukrepov energetske sanacij ter vlaganj v energetske učinkovite ogrevalne sisteme.

Glede na značilnosti regije (vodnatost in visok delež gozdnega območja) bodo prizadevanja usmerjena v pripravo investicij za pridobivanje električne in toplotne energije, usklajena z drugimi dejavnostmi.

Ukrep vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Celovito upravljanje porečja reke Soče

Opis aktivnosti 1: Celovito upravljanje porečja reke Soče (skupaj z vsemi njenimi pritoki) je v prvi vrsti namenjeno usklajevanju interesov na, ob in izven vodnega prostora, saj gre pri upravljanju tako za vodarsko kot prostorsko vprašanje. Regija bo s predlaganim projektom nadgradila projektne aktivnosti določenih čezmejnih (CAMIS ...) in transnacionalnih projektov (SEE RIVER,...) ter odgovorila na pogosto izpostavljeno nepovezanost sektorjev in deležnikov v prostoru.

Projekti v okviru Aktivnosti 1:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Vzpostavitev celovitega in povezanega upravljanja porečja Soče	Fundacija za Sočo, Posoški razvojni center	3.675.000

Aktivnost 2: Razvoj okoljske infrastrukture in optimalno delovanje JGS

Opis aktivnosti 2: Kljub neuspeli izvedbo RCERO Nova Gorica želijo občine vzpostaviti sodelovanje pri prizadevanjih za zmanjševanje odpadkov in racionalizacijo služb za zbiranje in obdelavo komunalnih odpadkov. Načrtuje se zagotovitev zakonskih pogojev v povezavi s priključitvijo gospodinjstev na ČN oziroma zagotovitev ustreznega individualnega čiščenja odpadnih vod gospodinjstev. Regija (občine) bodo skladno z operativnimi programi odvajanja in čiščenja odpadnih voda nadaljevala s postopno izgradnjo okoljske infrastrukture ter preverila ustrezne možnosti zagotavljanja opremljenosti z okoljsko infrastrukturo na območjih z razpršeno gradnjo. Glede na pripravljen, vendar neizveden projekt R CERO Nova Gorica bodo skladno z interesi in možnostmi preverjene možnosti vzpostavitve skupnega centra za zbiranje in obdelavo oziroma predelavo odpadkov.

Projekti v okviru Aktivnosti 2:

Projekt	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Zagotavljanje kvalitetne okoljske infrastrukture in učinkovito upravljanje	Lokalne skupnosti	85.000.000

Aktivnost 3: Učinkovita in trajnostna raba energije

Opis aktivnosti 3: Predlogi v sklopu tega področja vlaganj je povezan z doseganjem cilja na področju podnebnih sprememb in učinkovite rabe energije ter pripravi podlag za sistemski pristop k spremljanju porabe virov in pripravi ukrepov za zmanjševanje porabe in izgub. Gre se za realizacijo ukrepov opredeljenih v lokalnih energetskih konceptih občin. Projekti izkoriščenja vodnega potenciala so z vidika posegov v vodotoke občutljivi, tako, da bodo idejni projekti pred konkretnim načrtovanjem skrbno preverjeni skozi študije upravičenosti.

Projekti v okviru Aktivnosti 3:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Energetska samooskrba regije preko projektov izvedenih po principu energetskega pogodbenišтва	GOLEA	52.300.000,00
Izkoriščanje vodnega potenciala v energetske namene	SENG, drugi zasebni investitorji	46.000.000,00

Ukrep 4: Ohranjanje narave in kulturne krajine

Cilj ukrepa 4 je varovati naravne vrednote in kulturno krajino.

Opis ukrepa 4: Regija je posebej prepoznavna po izjemni krajinski raznolikosti in bogati biotski raznovrstnosti. Ukrepi so v podporo ohranjanju, varovanju in obnavljanju naravnih in krajinskih danosti.

Ukrep vključuje naslednje aktivnosti:

Aktivnost 1: Varstvo narave in ohranjanje biotske raznovrstnosti, koriščenje potencialov varovanih območij narave, naravnih vrednot in območij s posebnim razvojnim potencialom

Opis aktivnosti 1: Biotska raznovrstnost je primerjalna prednost Goriške regije. S celovitimi projekti (ohranjanje biotske raznovrstnosti in razvoj ustreznih dejavnosti) želimo zagotoviti usklajen in trajnostno naravnan razvoj območij z ohranjeno biotsko raznovrstnostjo.

Območja v področju Nature 2000 oziroma varovana območja narave kot področja ohranjanja naravne dediščine zahtevajo posebno obravnavo, tako z vidika trajnostnega turizma, kot z vidika vzpostavitve naravovarstvenih režimov in ohranjanja biotske raznovrstnosti tega območja. To je mogoče doseči tudi z ustrezno oblikovanimi režimi za zmanjšanje tveganja poplav in zagotovitvijo ustreznih preventivnih sistemov za zagotavljanje poplavne varnosti, ki so pomembni tudi za porečja rek. Naravne danosti regije zahtevajo tudi oblikovanje ciljno usmerjenega pristopa k aktivnostim za samooskrbno regijo. Izjemnost biotske raznovrstnosti ter varovanih območij narave in naravnih vrednost je smiselno predstaviti v regijskem centru za promocijo in interpretacijo s smiselno navezavo na kulturno dediščino oziroma revitalizacijo objekta kulturnega spomenika (npr. grad Rihensberk).

Projekti v okviru Aktivnosti 1:

Projekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Razvojni projekt širšega območja Trnovskega gozda in Nanosa	Zavod RS za varstvo narave ali Zavod za gozdove Slovenije	1.800.000
Razvojni projekt območja ob reki Vipavi	Zavod RS za varstvo narave	3.000.000
Geopark Idrija – geopark regijskega pomena	Center za idrijsko dediščino – Geopark Idrija	2.200.000

Aktivnost 2: Upravljanje zavarovanih območij narave in izkoriščanje potencialov teh območij v razvojne namene

Opis aktivnosti 2: Razvoj zavarovanih območij narave je odvisen od aktivnega in kvalitetnega upravljanja, zato so v okviru aktivnosti predlagani konkretni ukrepi za celostni razvoj nacionalnega TNP-ja. Dejansko bi bilo smiselno pretekle razvojna prizadevanja zajeti v okviru celostne teritorialne naložbe na področju turizma.

Projekti v okviru Aktivnosti 2:

Projekt/podprojekti	Nosilec	Okvirna finančna ocena (EUR)
Triglavski narodni park		Skupaj: 35.200.000
<i>TNP Čisto povirje slovenskih voda</i>	<i>TNP v sodelovanju z izbrano nosilno občino</i>	<i>9.000.000</i>
<i>Trajnostna mobilnost v TNP</i>	<i>TNP v sodelovanju z izbrano nosilno občino</i>	<i>3.300.00</i>
<i>Ohranjena narava Pokljuke za vse</i>	<i>TNP v sodelovanju z izbrano nosilno občino</i>	<i>Se ne izvaja na območju TNP v Goriški razvojni regiji</i>
<i>Znak kakovosti TNP: pot k višji dodani vrednosti in konkurenčnosti ponudbe v parku</i>	<i>TNP</i>	<i>700.000</i>
<i>TNP: Alternativni modeli oskrbe</i>	<i>Posoški razvojni center, RRA Gorenjska BSC</i>	<i>3.400.000</i>
<i>Zaklad biotske raznovrstnosti pod Triglavom – poznavanje, ohranjanje in razvoj območja</i>	<i>TNP</i>	<i>12.500.000</i>
<i>Življenje na planinah</i>	<i>TNP</i>	<i>1.600.000</i>
<i>Zmerno je pravo za zdravo naravo</i>	<i>TNP</i>	<i>1.000.000</i>
<i>NE invazivnim vrstam v Triglavskem narodnem parku</i>	<i>TNP</i>	<i>2.700.000</i>

Razvoj trajnostnega turizma, mreže informacijskih mest in parkovne infrastrukture	TNP v sodelovanju s partnerji	1.000.000
---	-------------------------------	-----------

V RRP so vsi projekti še natančnejše opisani.

3. FINANČNO OVREDNOTENJE CELOTNEGA RRP

Grobo oceno finančne vrednosti izraženih razvojnih potreb Goriške regije je ocenjena na ravni prejetih projektnih predlogov in projektnih idej in znaša 982.491.345 evrov. V navedeno vrednost niso zajete vrednosti državnih projektov, sektorskih projektov, regijskih projektov nacionalnega pomena ter vrednosti čezmejnih projektov.

Vire financiranja, poleg tistih iz OP-ja predstavljajo še:

- sredstva Programa razvoja podeželja 2014–2020 (iz programa skupaj na voljo 1,11 mrd EUR) in s sredstvi Operativnega programa za razvoj slovenskega ribiškega in ribogojškega sektorja 2014–2020 (iz programa na voljo 24,8 mio EUR sredstev ESPR) se bodo v večinskem deležu sofinancirali projekti zasebne narave, ki bodo pripevali tudi k izboljšanju gospodarskega stanja v regiji (npr.: projekti kmetijskih gospodarstev, živilsko - predelovalnih podjetij, zasebnih ribogojnic). V okviru Programa razvoja podeželja velja izpostaviti ukrep LEADER, čigar sredstva se bodo delila preko pravil mehanizma CLLD tako za projekte nosilcev iz javnega sektorja, kot tudi zasebnega sektorja. Iz Programa razvoja podeželja je za izvajanje ukrepa LEADER namenjenih 52 mio EUR.,
- Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo 20142020 (v nadaljevanju ESPR) (za projekte ribogojnic),
- čezmejna programa evropskega teritorialnega sodelovanja (v nadaljevanju ETS) (Slovenija–Italija in Slovenija–Avstrija),
- programi ETS (Program Območje Alp, Program Mediteran, Jadransko-jonski program, Program Podonavje, Program Srednja Evropa, Program INTERREG EUROPE),
- pa tudi: Obzorje 2020, EIB, Ambient Assisted Living Joint Programme (AAL), Consumer Programme, COSME, Creative Europe (Culture, MEDIA and MEDIA + MSP), Erasmus+, Europe for Citizens, Health for Growth Programme, JASMINE, JEREMIE, JESSICA, JASPERS, LIFE, Environment and Climate Action, Rights and Citizenship, ipd.